

Rodzina 500 plus - Pytania i odpowiedzi

Dla kogo?

Kto może otrzymać świadczenie wychowawcze?

Świadczenie wychowawcze otrzymywać mogą rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni dziecka. Świadczenie wychowawcze będzie przysługiwało do ukończenia 18 roku życia dziecka.

Na jaki czas będzie przysługiwało prawo do świadczenia?

Prawo do świadczenia będzie ustalane na okres 1 roku – od 1 października do 30 września. Wnioski będzie można składać od 1 sierpnia danego roku. Pierwszy okres wypłacania świadczenia wychowawczego będzie jednak dłuższy, od 1 kwietnia 2016 r. aż do 30 września 2017 roku. Dzięki temu rodzice nie będą musieli składać dwóch wniosków, kiedy Program wejdzie w życie.

Gdy dzieci wychowują dziadkowie, czy mogą wystąpić o 500 zł na dziecko?

Tak, jeżeli są opiekunami prawnymi i nie są rodziną zastępczą. Jeśli zostali ustanowieni rodziną zastępczą dla dziecka to na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przysługuje im dodatek wychowawczy w wysokości świadczenia wychowawczego – tj. w wysokości 500 zł miesięcznie.

Czy Program Rodzina 500plus dotyczy także dzieci adoptowanych?

Tak, świadczenie będzie przysługiwać na takich samych zasadach jak w przypadku dzieci biologicznych.

Wysokość świadczenia

Czy 500 zł to kwota netto czy brutto?

To kwota, od której nie będą odprowadzane podatki. To kwota bezpośrednio dla rodziny.

Czy kwota świadczenia będzie waloryzowana?

Rada Ministrów będzie mogła podnieść kwotę świadczenia w oparciu o wskaźniki wzrostu inflacji.

Kryterium dochodowe

Kiedy obowiązuje kryterium dochodowe?

Świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko będzie przysługiwać niezależnie od dochodu. Wsparcie na pierwsze dziecko rodzice otrzymają po spełnieniu kryterium dochodowego 800 zł netto na osobę w rodzinie lub 1.200 zł netto na osobę w rodzinie, w której wychowywane jest dziecko niepełnosprawne.

Pierwsze dziecko to...

to najstarsze lub jedyne dziecko w wieku do ukończenia 18 r. życia

Czy rodzinie z jednym dzieckiem, której dochód przekracza 800 zł, urodzi się drugie dziecko i tym samym dochód na osobę spadnie poniżej 800 zł, będzie przysługiwało wsparcie na dwoje dzieci?

Tak, do ukończenia przez nie 18. roku życia.

Czy rodzice dostaną 500 złotych na drugie dziecko, w przypadku, gdy pierwsze skończyło 18 lat, ale nadal pozostaje na ich utrzymaniu?

Dziecko do 25 r.ż., które nadal mieszka z rodzicami, jest uwzględniane przy obliczaniu dochodu na osobę w rodzinie. Dzięki temu jego młodszy brat lub siostra może nadal otrzymywać wsparcie, jeśli dochód na osobę nie przekroczy 800 zł (1200 zł w przypadku dziecka niepełnosprawnego).

Jak otrzymać świadczenie (składanie wniosku, wypłata świadczeń)

Jak otrzymać świadczenie?

Wystarczy złożyć wniosek – przez internet lub w gminie. Można to zrobić także za pośrednictwem Poczty Polskiej. Będzie liczyć się data stempla pocztowego. Świadczenie zostanie przekazane bezpośrednio na konto wskazane przez rodzica lub gotówką.

Kiedy można złożyć wniosek?

Wnioski będzie można składać od momentu startu programu. Jeśli wniosek zostanie złożony w ciągu pierwszych 3 miesięcy - tj. od 1 kwietnia 2016 do 1 lipca 2016 - rodzice dostaną wyrównanie wstecz. W kolejnych miesiącach świadczenie będzie wypłacane od miesiąca, w którym rodzice złożą wniosek. Do programu będzie można dołączyć w dowolnym momencie.

Skąd pobrać wniosek o świadczenie wychowawcze?

Formularze wniosków oraz innych dokumentów niezbędnych do przyznania prawa do świadczenia wychowawczego będzie udostępniał podmiot realizujący świadczenia wychowawcze, tj. samorząd gminy. Wzór wniosku jest określony w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze. Jest dostępny też u nas na stronie ministerstwa. Wniosek on-line będzie można złożyć poprzez 4 kanały: bankowość elektroniczną, PUE ZUS, czyli przez platformę usług elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, portal informacyjno-usługowy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Emp@tia oraz ePUAP elektroniczną platformę usług administracji publicznej. Wniosek będzie dostępny w każdym z tych kanałów.

Jakie dokumenty są potrzebne, by złożyć wniosek o świadczenie 500 zł na dziecko?

Jeśli wnioskujemy o świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko nie musimy dołączyć do wniosku żadnych dodatkowych dokumentów, gdyż w takim przypadku świadczenie nie będzie uzależnione od kryterium dochodowego.

Jeśli wnioskujemy o świadczenie wychowawcze na pierwsze lub jedyne dziecko (z uwagi na fakt, że obowiązuje w takim wypadku kryterium dochodowe) musimy dołączyć do wniosku:

- oświadczenia dokumentujące wysokość dochodu niepodlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych - jeśli członkowie rodziny osiągają takie dochody,
- oświadczenie o deklarowanych dochodach osiąganych przez osoby podlegające przepisom o zryczałtowanym podatku dochodowym – jeśli członkowie rodziny osiągają takie dochody,
- dokumenty (w tym oświadczenia) potwierdzające utratę lub uzyskanie dochodu w przypadku zmian sytuacji dochodowej.

W przypadku, gdy wniosek będzie wysyłany elektronicznie, wnioskujący będzie miał możliwość również załączenia załączników w formie elektronicznej.

W zależności od okoliczności indywidualnej sprawy, gmina będzie mogła zażądać udokumentowania innych, istotnych dla prawidłowego przyznania świadczenia wychowawczego, okoliczności. Zasadą jest jednak, że ich udokumentowanie może się odbyć poprzez złożenie odpowiedniego oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenia fałszywych zeznań. Gdy wniosek zostanie wysłany drogą elektroniczną cała korespondencja z gminą będzie mogła być prowadzona również drogą elektroniczną, korespondencja z gminy będzie trafiała do wnioskodawcy na utworzone przez niego konto na stronie empatia.mrpips.gov.pl.

Natomiast sprawy z wniosków złożonych przy użyciu PUE ZUS i systemu bankowego, po wpłynięciu ich do organu właściwego, tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, załatwiane będą drogą pisemną, czyli w postaci papierowej.

Czy trzeba załączyć akt urodzenia dzieci?

Nie.

Kiedy wypłata świadczenia wychowawczego wstecz?

Ważne terminy dla rodziców! Jeśli wniosek zostanie złożony w ciągu trzech miesięcy od startu programu czyli od 1 kwietnia br. do 1 lipca br. włącznie, wówczas świadczenie będzie wypłacone z wyrównaniem od 1 kwietnia 2016 roku. UWAGA! Jeśli złożymy wniosek po 1 lipca 2016 r. to świadczenie wychowawcze

zostanie przyznane od miesiąca złożenia wniosku bez wyrównania za minione miesiące.

Ile czasu ma gmina na wydanie decyzji w okresie pierwszych trzech miesięcy od startu programu?

Jeśli złożymy wniosek w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od 1 kwietnia do 1 lipca 2016, gmina będzie miała trzech miesięcy, licząc od dnia złożenia wniosku z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, na wydanie decyzji i wypłacenie świadczenie wychowawczego. Oczywiście rozpatrzenie wniosku i wypłata świadczenia będzie mogła nastąpić wcześniej.

Kiedy decyzja i wypłata świadczenia?

W przypadku wniosków złożonych po 1 lipca 2016 r. obowiązuje zasada, że w przypadku kompletnego wniosku złożonego do 10 dnia miesiąca włącznie, decyzja i wypłata za ten miesiąc do końca tego miesiąca. Wniosek złożony po 10 dniu danego miesiąca oznacza, że decyzja i wypłata będą najpóźniej ostatniego dnia kolejnego miesiąca, z wyrównaniem za cały miesiąc w którym wniosek został złożony.

Liczenie dochodu

Jaki dochód będzie brany pod uwagę?

Pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczyna się 1 kwietnia 2016 r. i kończy się dnia 30 września 2017 r. W przypadku ustalania prawa do świadczenia wychowawczego na pierwszy okres, rokiem kalendarzowym, z którego dochody stanowią podstawę ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, jest rok kalendarzowy 2014. Prawo do świadczenia ustala się z uwzględnieniem określonych ustawą przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu.

Jak policzyć dochód?

W celu uzyskania szczegółowych, wiążących informacji dotyczących sposobu ustalania dochodu w indywidualnej sprawie należy się zwrócić do organu właściwego, tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego/ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania, który ustali w indywidualnej sprawie sytuację dochodową i rozstrzygnie czy świadczenie wychowawcze przysługuje.

Jeżeli nasz dochód jest niższy od dochodu z 2014 roku, to czy dodatek 500 zł będzie się należał?

Prawo do świadczenia wychowawczego na pierwszy okres ustala się na podstawie dochodu osiągniętego w roku kalendarzowym 2014 r., z uwzględnieniem określonych ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu. Jeżeli sytuacja rodziny uległa pogorszeniu, to w przypadkach określonych w ustawie, dochodu utraconego nie uwzględnia się. Utrata dochodu ma więc miejsce wtedy, gdy członek rodziny nie osiąga już dochodu, który utracił, np. w wyniku rozwiązania umowy o pracę. W takiej sytuacji do dochodu rodziny nie wlicza się dochodu utraconego, np. nie uzyskiwanego z powodu rozwiązania umowy o pracę.

Ważne! Obniżenie wynagrodzenia w ramach wykonywanego zatrudnienia nie jest utratą dochodu i nie ma wpływu na obliczanie dochodu w celu ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

Czy od dochodu można odliczyć alimenty płacone na dziecko?

Tak. Kwoty alimentów świadczonych na rzecz innych osób (tj. osób spoza rodziny) są odliczane od dochodu.

Jakich świadczeń nie wlicza się przy ustalaniu dochodu?

Przy ustalaniu dochodu nie wlicza się m.in. świadczeń rodzinnych (z wyjątkiem świadczenia rodzicielskiego), świadczeń z pomocy społecznej oraz wszelkich innych środków, których nie obejmuje definicja dochodu zawarta w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

Czy zasiłek rodzinny, świadczenie pielęgnacyjne, alimenty lub stypendia wlicza się do dochodów branych pod uwagę przy przyznawaniu 500 zł na dziecko?

Przy ustalaniu prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze lub jedyne dziecko uwzględnia się otrzymywane alimenty oraz stypendia socjalne. Zasiłek rodzinny oraz świadczenie pielęgnacyjne nie wlicza się do dochodu rodziny.

Czy urzędnicy ośrodków pomocy społecznej będą mieli dostęp do informacji o dochodach Polaków, którzy

wystąpią o 500 zł zasiłku na dziecko?

Gromadzenie danych o dochodach będzie odbywało się w ten sam sposób, jak w przypadku innych świadczeń. Dostęp do podstawowych informacji o dochodach gmina będzie miała jedynie w przypadku tych osób, które starają się o świadczenie na pierwsze dziecko.

Status rodziny (samotni rodzice, rodziny patchworkowe, rozwód, adopcja, piecza zastępcza)

Czy samotni rodzice również dostaną wsparcie z Programu?

Świadczenie otrzyma każda rodzina bez względu na stan cywilny rodziców. Otrzymają je zatem zarówno rodziny, w których rodzice są w związku małżeńskim jak i rodziny niepełne oraz rodzice pozostający w nieformalnych związkach. Rodziny niepełne, obok świadczenia wychowawczego mogą też otrzymać świadczenia wypłacane z Funduszu Alimentacyjnego czy specjalny dodatek z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Jak liczyć dzieci z tzw. patchworkowych związków?

Jeżeli rodzina obok dzieci z poprzednich związków posiadać będzie jeszcze wspólne dziecko do składu rodziny wliczane będą wszystkie dzieci.

Jak zasiłek będzie wypłacany w przypadku rodziców, którzy się rozwodzą?

Świadczenie przysługiwać będzie temu z rodziców, który z dzieckiem zamieszkuje i na którego utrzymaniu dziecko się znajduje.

Czy Program Rodzina 500plus dotyczy także dzieci adoptowanych?

Tak, świadczenie będzie przysługiwać na takich samych zasadach jak w przypadku dzieci biologicznych.

Czy dzieciom, które znajdują się w tzw. pieczy zastępczej, 500 zł nie będzie przysługiwać?

Dla rodzin zastępczych kierowane jest odrębne wsparcie w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w którym obok licznych dodatków podstawowe wsparcie kształtuje się na poziomie nie niższym niż 660 zł (rodziny spokrewnione) oraz 1000 zł (rodziny niespokrewnione). Dodatkowe wsparcie w wysokości 500 zł otrzymają także rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Więcej informacji [tutaj](#).

Kto ma prawo pobrać pieniądze jeżeli rodzice sprawują opiekę nad dzieckiem w ramach opieki naprzemienniej? Czy są one dzielone?

Jeżeli rodzice sprawują zgodnie z planem wychowawczym orzeczoną przez sąd opiekę naprzemienną nad dzieckiem, wówczas świadczenie przysuguje im proporcjonalnie do czasu sprawowanej opieki.

Moja nieletnia córka ma dziecko i jest samotna. Ja opiekuję się nią i wnuczką. Czy mogę wystąpić o 500 zł na dziecko?

Tak, może się Pani ubiegać o świadczenie wychowawcze na nieletnią córkę. Z kolei córka może wystąpić o świadczenie na własne dziecko. Jeżeli nieletnia matka ukończyła 13 lat, to zgodnie z art. 15 Kodeksu cywilnego ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych. W takim przypadku, za zgodą przedstawiciela ustawowego (rodzica) może złożyć osobiście wniosek o świadczenie wychowawcze na własne dziecko.

Wydatkowanie świadczenia

Czy projekt zakłada kontrolę wydatkowania przyznanych środków?

Nie traktujemy polskich rodzin, jako rodziny patologiczne. Szanujemy autonomię rodziny i wierzymy, że ona najlepiej wie, czego dziecku potrzeba.

Projekt ustawy zawiera możliwe do zastosowania w nadzwyczajnych sytuacjach, mechanizmy zapobiegające marnotrawieniu świadczeń lub zapobiegania wydatkowaniu świadczenia niezgodnie z jego przeznaczeniem. Będzie to takie samo rozwiązanie jak obowiązujące od wielu lat w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

W przypadku sygnałów o marnotrawieniu świadczenia, u rodziny będzie mógł zostać przeprowadzony wywiad środowiskowy, aby ustalić jak wygląda sytuacja w danej rodzinie. Urzędnicy pomocy społecznej z reguły wiedzą, gdzie mogą być problemy, sytuacje patologiczne w rodzinie. Jeśli coś będzie nie tak, pracownik organu wypłacającego świadczenie 500 zł, na podstawie informacji od pracownika socjalnego,

będzie mógł zamienić gotówkę na pomoc rzeczową (np. na jedzenie, ubrania, lekarstwa itp.) lub w formie opłacania usług (np. opłata za pobyt dziecka w żłobku, przedszkolu itp.).

Jakie będą konsekwencje uniemożliwienia wywiadu środowiskowego?

Sama próba jego przeprowadzenia nie musi się kończyć sukcesem, jeśli strona nie wpuści pracownika socjalnego do domu. Przygotowywany przez MRPiPS projekt zawiera już przepisy dot. konsekwencji w przypadku uniemożliwienia przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Będzie to odmowa przyznania świadczenia wychowawczego lub wstrzymanie jego wypłaty.

Inne

Czy rodziny mieszkające za granicą będą mogły pobierać świadczenie?

Program Rodzina 500 plus jest zgodny z dotychczasową, unijną praktyką koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Pozwala ona ograniczyć przypadki nienależnego pobierania świadczeń przez osoby mieszkające za granicą. Projekt ustawy przewiduje, że świadczenie nie będzie przysługiwać, jeżeli rodzinie przysługuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze, za wyjątkiem sytuacji, gdy przepisy o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy przewidują inaczej. Zgodnie z projektem Programu Rodzina 500plus, rodzice składający wniosek o przyznanie świadczenia są zobowiązani do informowania o każdej zmianie mającej wpływ na prawo do tego świadczenia, w tym również o zmianie miejsca zamieszkania. Jeśli rodzic przebywa w innym państwie UE i złoży tam wniosek o świadczenia rodzinne, tamtejszy organ informuje o tym fakcie marszałków województw w Polsce. Marszałek zaś przekazuje te informacje do właściwej gminy.

Cudzoziemcy a świadczenie wychowawcze

W określonych przypadkach świadczenie z programu "Rodzina 500 plus" otrzymać mogą również cudzoziemcy. W przypadku cudzoziemców obywateli UE/EOG i Szwajcarii, analogicznie jak wobec Polaków przebywających za granicą, stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz inne umowy międzynarodowe wiążące nasz kraj. W przypadku pozostałych obcokrajowców, którzy przebywają w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji oraz tych, którzy posiadają kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, warunkiem przyznania świadczenia jest zamieszkiwanie w Polsce wraz z rodziną.

Czy mimo, że pracuję zagranicą, dostanę 500 zł na dziecko?

Jeśli osoba składająca wniosek lub członek wskazanej we wniosku rodziny przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej - w państwie Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a wyjazd/pobyt ten nie ma charakteru turystycznego, leczniczego lub nie jest związany z podjęciem przez dziecko kształcenia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, to gmina przekaze wniosek wraz z dokumentami marszałkowi województwa w celu jego rozpatrzenia i ustalenia czy nie mają zastosowania unijne przepisy o koordynacja sytemu zabezpieczeń społecznych. Ma to na celu zapobieżenie niedopuszczalnej w przepisach unijnych sytuacji pobierania przez tą samą osobę podobnych świadczeń w dwóch państwach UE/EOG jednocześnie.